

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 3.10.2008
KOM(2008) 635 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU
A VÝBORU REGIONŮ**

**Lepší rovnováha mezi pracovním a soukromým životem: silnější podpora pro sladění
profesního, soukromého a rodinného života**

**SDĚLENÍ KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU
A VÝBORU REGIONŮ**

**Lepší rovnováha mezi pracovním a soukromým životem: silnější podpora pro sladění
profesního, soukromého a rodinného života**

1. Úvod

Rozhodnutí, která činí muži a ženy při kombinování profesních, soukromých a rodinných aspektů svého života, jsou v první řadě osobní. Nicméně způsob, jakým jednotlivci vyvažují tyto konkurující požadavky, má důsledky pro veřejnou politiku, například ovlivňuje účast na trhu práce a míru porodnosti. Na druhé straně veřejná politika zároveň ovlivňuje tato rozhodnutí, například zavedením právních nároků na dovolenou z rodinných důvodů a zajišťováním péče o děti a další závislé rodinné příslušníky nebo ovlivňováním jiných faktorů, jako jsou otvírací hodiny obchodů a délka školního dne. Ačkoliv se dosud kladl důraz spíše na podporu možností sladění pracovního a soukromého života osob, které jsou – nebo chtějí být – zaměstnány jinými osobami, jsou tyto aspekty stejně důležité i pro samostatně výdělečně činné osoby.

Strategie podpory výše uvedených možností sladění pracovního a soukromého života staví na řadě prvků a vyžadují angažovanost různých aktérů. Klíčovými prvky souboru opatření jsou zařízení poskytující péči o děti, nárok na dovolenou a pružná úprava pracovní doby, přičemž pravomoci jsou rozloženy na evropské, celostátní a místní úrovni a mezi sociálními partnery na evropské, celostátní a odvětvové úrovni.

Úloha Evropské unie v této oblasti je relativně omezená, ale úspěch politik zaměřených na sladění pracovního a soukromého života má vliv na dosahování hlavních cílů EU, mezi které patří zejména vytváření většího počtu a lepších pracovních míst. Toto sdělení proto podává přehled o současné situaci a uvádí přijímaná opatření, jejichž cílem je rozvíjet legislativní rámec, včetně návrhů, které toto sdělení doprovázejí.

2. POLITIKY SLADĚNÍ PRACOVNÍHO A RODINNÉHO ŽIVOTA NA PODPORU KLÍČOVÝCH CÍLŮ

Na evropské úrovni je úspěšné sladění pracovního a soukromého života zejména relevantní pro řadu klíčových cílů.

Lisabonská strategie, stanovená v roce 2000, zahrnovala i sladění pracovního a soukromého života. Její obnovení v roce 2005¹ položilo větší důraz na růst a zaměstnanost a uznalo, že musí být využit obrovský potenciál žen na trhu práce, pokud má být tato strategie úspěšná. V březnu 2005 Evropská rada zdůraznila přínos, jaký mohou mít opatření zaměřená na sladění pracovního a rodinného života, pokud jde o přivedení více lidí na trh práce. Stanovením cíle

---

¹ KOM(2005) 24.

pro zaměstnanost žen (60 %), který byl nižší než celkový cíl (70 %), však Rada uznala přetrvávající nerovnováhu mezi ženami a muži v oblasti míry zaměstnanosti.

Integrované hlavní směry na podporu Lisabonské strategie se touto nerovnováhou mezi ženami a muži zabývají, mimo jiné prostřednictvím politik zaměřených na sladění pracovního a soukromého života, ale, vyjádřeno slovy společné zprávy o zaměstnanosti 2007–2008², „pokrok na poli rovnosti žen a mužů byl smíšený“ a „mnohé členské státy jsou nicméně od dosažení cílů pro péči o děti daleko a mnohé z nich se o nich ani ve svých národních strategiích nezmiňují“. Navzdory tomu byla zaměstnanost žen v minulých letech hlavní hnací silou stálého růstu zaměstnanosti v EU. V letech 2000 až 2007 se počet zaměstnaných osob v EU-27 zvýšil o 14,6 milionu, z toho bylo 9,2 milionu žen. Míra zaměstnanosti žen (ve věku 15–64 let) každý rok vzrostla a v roce 2007 dosáhla 58,3 %, což je 4,6 procentních bodů nad úrovní roku 2000 a na dosah stanoveného cíle 60 %, který by měl být splněn v roce 2010.

Jedná se o impozantní výsledek, ale dopad na **rovnost žen a mužů** byl méně výrazný. Smlouva³ vyžaduje, aby EU usilovala při všech činnostech o odstranění nerovností a podporovala rovné zacházení pro muže a ženy. Ukazatele odměňování, segregace trhu práce a přítomnosti žen v rozhodovacích pozicích však nevykazují v uplynulých letech žádné významné zlepšení. Zejména rozdíl v odměňování⁴ zůstává od roku 2003 stále na 15 % a od roku 2000 klesl pouze o jeden procentní bod. Jak poznamenala Komise ve své výroční zprávě o rovnosti žen a mužů⁵, „zdá se, že velké úsilí v rámci evropské strategie pro růst a zaměstnanost, která má za cíl jak kvantitativní, tak kvalitativní růst zaměstnanosti žen („more and better jobs“), přineslo úspěch spíše v oblasti kvantitativní než kvalitativní“.

Není pravděpodobné, že se tato situace změní, pokud bude přetrvávat stávající nerovnováha mezi ženami a muži, pokud jde o využití možností sladění pracovního a rodinného života (například co se týče práce na částečný úvazek a nároku na dovolenou z rodinných důvodů) a pokud bude existovat výrazný rozdíl mezi mírou zaměstnanosti žen s dětmi a bezdětných žen. V letech 2000 až 2007 se celková míra zaměstnanosti obou skupin zvýšila, ale rozdíl mezi nimi zůstal na úrovni 12 procentních bodů.

Význam politik zaměřených na sladění pracovního a soukromého života pro **demografickou obnovu** je nyní explicitně uznán na evropské úrovni⁶. Vzhledem ke stárnutí populace a klesající míře porodnosti mohou takové politiky podpořit ženy a muže, kteří se starají o starší závislé rodinné příslušníky, a usnadnit kombinaci rodičovství s prací. Existují také jasné důkazy, že členské státy, v nichž jsou zavedeny účinné politiky, které umožňují ženám a mužům najít rovnováhu mezi pracovními a rodinnými povinnostmi, mají vyšší míru porodnosti a vyšší míru zaměstnanosti žen. Kromě toho je nepopíratelné, že dobré pracovní místo poskytuje tu nejlepší záruku proti sociálnímu vyloučení a chudobě obecně. Zajišťování cenově dostupných a kvalitních služeb péče o děti a další závislé rodinné příslušníky bylo proto zdůrazňováno v kontextu politik **aktivního začleňování**⁷. Jak bylo vyzdviženo ve

² Strana 9 společné zprávy o zaměstnanosti 2007–2008 přijaté Radou dne 29. února 2008 a zveřejněné dne 3. března 2008. Na straně 4 zpráva kritizuje skutečnost, že „schopnost evropských trhů práce reagovat na výzvy, které přináší globalizace a stárnutí obyvatelstva, je i nadále nedostatečná“.

³ Článek 2 a čl. 3 odst. 2

⁴ Rozdíly v odměňování žen a mužů představují rozdíl mezi průměrnou hrubou hodinovou mzdou žen a mužů v rámci celého hospodářství. Viz *Boj proti rozdílům v odměňování žen a mužů* – KOM(2007) 424.

⁵ KOM(2008) 10.

⁶ *Podporovat solidaritu mezi generacemi* – KOM(2007) 244.

⁷ KOM(2007) 620.

společné zprávě o sociální ochraně a sociálním začleňování z roku 2008⁸, strategie zlepšování přístupu rodičů na trh práce a jejich setrvání na trhu práce, mimo jiné i prostřednictvím podpůrných služeb a přiměřenou podporou jejich příjmu, jsou také obzvláště důležitým prvkem v boji proti dětské chudobě.

Tato zpráva uznala klíčovou úlohu, kterou mohou hrát opatření zaměřená na sladění pracovního a soukromého života, např. opatření na posílení kvality a dostupnosti péče o děti, ale také vyzdvihla význam posouzení opatření, jako jsou intenzita práce a kvalita pracovních míst.

Jak bylo uvedeno výše, na vývoji a realizaci politik zaměřených na sladění pracovního a soukromého života se podílí široké spektrum aktérů, a to i na evropské úrovni.

Komise stanovila lepší sladění pracovního a soukromého života jako jednu ze šesti prioritních oblastí činnosti ve svém Plánu pro dosažení rovného postavení žen a mužů 2006–2010⁹ a opatření v této oblasti jsou úzce spojena se související prioritou dosažení stejné ekonomické nezávislosti pro ženy a muže.

Tato priorita byla znovu zdůrazněna v Evropském paktu pro rovnost žen a mužů, schváleném **Evropskou radou** v březnu 2006, a byla zahrnuta do společného programu a prohlášení německého, portugalského a slovinského předsednictví Rady v letech 2007–08¹⁰. V březnu 2008 Evropská rada dospěla k závěru, že existence a cenová dostupnost kvalitní péče o děti by měla být zlepšena v souladu s dohodnutými cíli a že by mělo být vyvinuto úsilí na podporu sladění pracovního a soukromého života. Kromě toho se ve svém společném programu¹¹ na osmnáct měsíců do konce roku 2009 francouzské a budoucí české a švédské předsednictví zavázalo věnovat zvláštní pozornost opatřením zaměřeným na lepší sladění pracovního, rodinného a soukromého života jak pro ženy, tak pro muže.

Evropský parlament trvale vyzýval ke zlepšení stávajících právních předpisů Společenství týkajících se mateřské a rodičovské dovolené¹² a ve svých návrzích v květnu 2008 zaměřených na změnu nových hlavních směrů zaměstnanosti vyzval k vytvoření systémů rodičovské a jiné dovolené¹³. Ve svém usnesení ze dne 21. února 2008 o demografické budoucnosti Evropy¹⁴ Parlament vyzval členské státy, aby se inspirovaly osvědčenými postupy, pokud jde o trvání mateřské dovolené, a vyzdvihl skutečnost, že křivku porodnosti by bylo možné změnit pomocí koordinovaných veřejných politik vytvářejících materiální a psychologické prostředí, které bude příznivé pro rodinu a děti. Ve svém usnesení ze dne

---

⁸ http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/publications_en.htm. Viz také celá zpráva pracovní skupiny zabývající se dětskou chudobou a dobrými životními podmínkami dětí, která byla zřízena Výborem pro sociální ochranu:

⁹ http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/docs/social_inclusion/2008/child_poverty_en.pdf. KOM(2006) 92.

¹⁰ Ve svém usnesení z prosince 2007 o vyvážených úlohách žen a mužů v oblasti zaměstnání, růstu a sociální soudržnosti Rada uznala, že dále přetrvávají obtíže spojené se sladěním pracovního, rodinného a soukromého života, a vyzvala Komisi, aby mimo jiné vyhodnotila stávající právní rámec Společenství související se sladěním pracovního a soukromého života, zejména dopad na účast na trhu práce.

¹¹ Dokument Rady 11249/08 POLGEN 76 ze dne 30. června 2008.

¹² Například usnesení 2003/2129(INI), P5_TA(2004)0152), bod 26.

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0207+0+DOC+XML+V0//CS&language=CS>

¹⁴ 2007/2156(INI), body 14 a 15, na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0066+0+DOC+XML+V0//CS&language=CS>.

27. září 2007¹⁵ naléhavě žádal členské státy, aby rovnoměrně rozložily náklady na příspěvky na mateřskou a rodičovskou dovolenou a zajistily tak, aby ženy již nepředstavovaly nákladnější pracovní sílu než muži, a uvítal postup konzultací se sociálními partnery týkající se sladění pracovního, rodinného a soukromého života. Podpora rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem je jednou ze čtyř priorit v akčním rámci pro rovnost žen a mužů, schváleném evropskými **sociálními partnery** v roce 2005. Poslední výroční zpráva¹⁶ na toto téma zdůrazňuje, že se jedná o oblast, v níž vnitrostátní sociální partneři přicházejí s nejvíce iniciativami. Nová opatření oznámená sociálními partnery zahrnují zavedení prodloužené dovolené pro účely péče, pružnou úpravu pracovní doby a opatření, jejichž cílem je, aby těchto možností více využívali muži.

Proto lze dospět k závěru, že potřeba politik zaměřených na sladění pracovního a soukromého života je na evropské úrovni sice nepopíratelná, ale neadekvátnost takových politik ve spojení s rozdílem mezi muži a ženami v jejich využití znamená, že opatření zaměřená na sladění pracovního a soukromého života nemohou ještě optimálně přispívat k dosahování hlavních cílů politik EU. Posílení rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem také představuje skutečnou příležitost, jak sladit cíle jistoty a flexibility¹⁷, a to jak pro zaměstnance, tak pro zaměstnavatele, ačkoliv jsou tyto zásady často prezentovány jako protikladné.

3. ZLEPŠENÍ PODPORY SLAĐOVÁNÍ SOUKROMÉHO A RODINNÉHO ŽIVOTA

Ve své roční politické strategii na rok 2008 se Komise zavázala navrhnout nové iniciativy s cílem zlepšit sladění rodinného a profesního života. Níže uvedená opatření jsou v souladu s hodnotami příležitostí, přístupu a solidarity, které jsou základem obnovené sociální agendy¹⁸.

Legislativní návrhy se zabývají:

- posílením právního nároku pracovníků na dovolenou z rodinných důvodů,
- zajištěním rovného zacházení pro samostatně výdělečně činné osoby a jejich vypomáhající manželky nebo manžely.

Existence cenově dostupné a přístupné kvalitní péče o děti je zásadní pro možnosti rodičů, jak sladit svůj pracovní a soukromý život. V souladu s tím doprovází legislativní návrhy zpráva o pokroku, který učinily členské státy při plnění cílů v oblasti péče o děti, schválených na zasedání Evropské rady v Barceloně v roce 2002.

3.1 Dovolená z rodinných důvodů

Komise zahájila stávající jednání v roce 2006 formální konzultací evropských sociálních partnerů v rámci postupu evropského sociálního dialogu. Ten mimo jiné umožňuje evropským sociálním partnerům vyjednat dohody, kterým pak může být přiznána právní síla. První směrnice schválená v rámci tohoto postupu byla založena na rámcové dohodě z roku 1995 o

---

¹⁵ 2007/2065(INI) na:
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=CS&reference=P6-TA-2007-0423>, bod 13, 28 a 29.

¹⁶ http://ec.europa.eu/employment_social/social_dialogue/docs_en.htm.

¹⁷ Srov. KOM(2007) 359 v konečném znění. K obecným zásadám flexikurity: větší počet a vyšší kvalita pracovních míst prostřednictvím flexibility a jistoty.

¹⁸ KOM(2008) 412.

rodičovské dovolené¹⁹. Konzultační dokumenty Komise²⁰ se zabývaly legislativními a jinými opatřeními zaměřenými na podporu sladění pracovního a soukromého života a identifikovaly řadu možností nových typů dovolené, které by mohly lépe uspokojit potřeby pracovníků sladěním profesního, soukromého a rodinného života, konkrétně otcovská dovolená (krátká dovolená pro otce v době narození nebo osvojení dítěte), dovolená v případě osvojení (dovolená podobná mateřské dovolené v době osvojení dítěte) a dovolená za účelem péče o závislé rodinné příslušníky.

Komise rovněž navrhla způsoby zlepšení pravidel týkající se ochrany v mateřství (směrnice 92/85/EHS) a rámcové dohody o rodičovské dovolené, připojené ke směrnici 96/34/ES. Návrhy týkající se rodičovské dovolené zahrnují pobídky pro otce, aby této rodičovské dovolené využívali, ochranu zaměstnaneckých práv a zákaz diskriminace, dobu trvání této dovolené a příjem během ní, pružnost ve využívání rodičovské dovolené a věk dítěte.

Mezi další opatření vyzdvihnutá Komisí patří zařízení péče o děti a další závislé rodinné příslušníky, nové způsoby práce (včetně práce z domova) a podpora mužů, aby využívali možností sladění pracovního a soukromého života.

Zpráva předložená na trojstranné sociální vrcholné schůzce v březnu 2008 oznámila, že sociální partneři se dohodli na souboru společných opatření zaměřených na sladění pracovního a soukromého života. Poté v červenci 2008 potvrdili svůj záměr zahájit postup jednání podle článku 138 Smlouvy o ES za účelem „lepšího dosažení cílů směrnice o rodičovské dovolené“. Protože nemůže být vyloučeno, že jednání se bude zabývat také dalšími formami dovolené z rodinných důvodů, například otcovskou dovolenou, dovolenou v případě osvojení a dovolenou na péči o další rodinné příslušníky, nemá Komise v úmyslu předkládat v této fázi návrhy týkající se rodičovské nebo jiné dovolené z rodinných důvodů. Sociální partneři však potvrdili, že nemají v úmyslu zabývat se při svých jednáních mateřskou dovolenou.

3.1.1 Revize směrnice 92/85/EHS o ochraně v mateřství

Mateřská dovolená se od jiných typů dovolené z rodinných důvodů liší z jednoho zjevného důvodu – může si ji vzít pouze matka. Komise považuje za vhodné předložit návrh²¹ nyní, aby sociální partneři, až přistoupí k přezkoumání rodičovské dovolené, měli představu o minimální době dovolené, na kterou by matka mohla mít nárok, a o podmínkách, které ji budou upravovat po revizi uvedené směrnice. Jedná se o tyto návrhy:

- zvýšit minimální dobu trvání mateřské dovolené ze 14 na 18 týdnů (v souladu s doporučením Mezinárodní organizace práce),
- poskytnout ženám větší flexibilitu v rozhodování, kdy si vybrat mateřskou dovolenou před porodem nebo po porodu,
- zlepšit zaměstnaneckou ochranu žen na mateřské dovolené nebo po návratu z ní.

Předpokládaným cílem těchto opatření je usnadnit ženám setrvání na trhu práce po narození dítěte, protože pro ně může být jednodušší vrátit se do zaměstnání po delší mateřské dovolené než si brát rodičovskou dovolenou na péči o malé dítě, jako je tomu v případě kratších

---

¹⁹ Směrnice Rady 96/34/ES ze dne 3. června 1996 o rámcové dohodě o rodičovské dovolené uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS (Úř. věst. L 145, 19.6.1996, s. 4).

²⁰ SEK(2006) 1245 a SEK(2008) 571.

²¹ KOM(2008) 600.

mateřských dovolených. Kromě toho je rozhodnutí vrátit se do práce usnadněno, pokud jsou dodržována zaměstnanecká práva žen. Zlepšení ujednání týkajících se dovolené a příjmu během dovolené a posílení zaměstnaneckých práv napomůže sladění pracovního a rodinného života a zvýší účast žen s dětmi na trhu práce.

3.1.2 *Další návrhy týkající se dovolené z rodinných důvodů*

V dopise ze dne 10. července 2008 sociální partneři ohlásili, že očekávají zahájení jednání v září. Na konci doby trvání stanovené Smlouvou pro taková jednání (devět měsíců, možno prodloužit na základě dohody) má Komise v úmyslu, pokud o to sociální partneři požádají, přijmout nezbytná opatření, a dát tak nové dohodě právní sílu tím, že ji přijme ve formě návrhu směrnice. Pokud jednání nedospějí k nové dohodě a v souladu s předpoklady v dokumentu druhé fáze konzultace, zváží Komise předložení návrhů za účelem doplnění stávajících právních předpisů v oblasti sladění pracovního a soukromého života.

Komise provedla posouzení dopadů²² všech legislativních možností uvedených v dokumentu druhé fáze konzultace z roku 2007, zaslaném sociálním partnerům. Ačkoliv Komise v současnosti omezuje oblast působnosti svého návrhu na mateřskou dovolenou, posouzení jiných možností by mohlo sociálním partnerům napomoci při jejich jednáních.

3.2 Rovné zacházení pro samostatně výdělečně činné osoby a jejich vypomáhající manželky nebo manžely

Dosažení rovnováhy mezi rodinným a pracovním životem je velkým úkolem nejen pro muže a ženy zaměstnané jinými osobami, ale také pro samostatně výdělečně činné osoby a jejich manželky nebo manžely, kteří jim vypomáhají v jejich profesích nebo podnicích. Směrnice 86/613/EHS stanovila, že zásada rovného zacházení není omezena na zaměstnané pracovníky. Dále uznala potřebu zavést opatření zaměřená na sladění pracovního a soukromého života, zejména v souvislosti s mateřstvím.

Uvedená směrnice však měla omezený dopad, a v důsledku jejího vágního znění je obtížné ji prosazovat. Ovšem potřeba přijmout opatření v této oblasti, podpořená rostoucím uznáním potřeby řešit rozdíl mezi ženami a muži v podnikání, je větší než kdy jindy. Jedním z důvodů tohoto rozdílu může být velmi malá – nebo naprosto neexistující – sociální ochrana samostatně výdělečně činných žen, zejména ochrana v mateřství²³. Přibližně 11 % samostatně výdělečně činných osob spoléhá při práci v rodinném podniku na vypomáhající manželky nebo manžely. Jedna třetina vypomáhajících manželek nebo manželů pracuje více než 25 hodin týdně, ale nemá žádnou ochranu v případě rozvodu nebo úmrtí samostatně výdělečně činného partnera/partnerky.

Komise se rozhodla navrhnout zrušení směrnice 86/613/EHS a předložit novou směrnici pro účinnější dosažení cílů stanovených původní směrnicí. Hlavní návrhy²⁴ jsou tyto:

- samostatně výdělečně činné ženy a vypomáhající manželky nebo životní partnerky by měly mít na požádání stejný nárok na mateřskou dovolenou, jaký je stanoven pro zaměstnankyně podle práva Společenství ve směrnici 92/85/EHS,

---

²² SEK(2008) 2526.

²³ Pracovní dokument útvarů Komise SEK(2008) 2101 – Posouzení dopadů doprovázející sdělení Komise *Zelenou malým a středním podnikům*. „Small Business Act“ pro Evropu – KOM(2008) 394.

²⁴ KOM(2008) 601.

- na požádání by měly mít vypomáhající manželky nebo manželé nebo životní partneři/partnerky, pokud jsou uznáni vnitrostátním právem, možnost stát se členy stejného systému sociálního zabezpečení jako samostatně výdělečně činné osoby, a to za stejných podmínek, které se vztahují na samostatně výdělečně činné osoby.

Předpokládá se, že tyto změny by měly zmírnit překážky, které ženy odrazují od toho, aby se staly samostatně výdělečně činnými, a zranitelnost vypomáhajících manželek nebo manželů.

3.3 Zpráva o provádění cílů v oblasti péče o děti v členských státech

Evropská rada na svém zasedání v roce 2002 v Barceloně vyzvala členské státy, aby odstranily okolnosti, které ženy odrazovaly od účasti na trhu práce, tím, že se budou snažit zajistit do roku 2010 péči o děti pro alespoň 90 % dětí ve věku od tří let do zahájení školní docházky a 33 % dětí mladších tří let. Tyto cíle se staly nedílnou součástí evropské strategie zaměstnanosti a lisabonské agendy.

Ve zprávě, která doprovází toto sdělení, Komise zdůrazňuje, že:

- většina členských států není blízko splnění těchto cílů, zejména pokud jde o děti do tří let,
- pokud zařízení péče o děti existují, jsou často nákladná nebo jejich otvírací hodiny nejsou slučitelné s prací na plný úvazek nebo pro zaměstnání s atypickou pracovní dobou,
- kvalita zařízení (například kvalifikace personálu a poměr počtu personálu k počtu dětí) může rodiče odradit od jejich využívání.

V nedávném dopisu Komisi sociální partneři vyslovili obavy, že barcelonské cíle nebudou dosaženy, a přestože uznali, že hlavní odpovědnost mají veřejné orgány v členských státech, navrhli, že by jako sociální partneři mohli hrát podpůrnou úlohu.

V reakci na výše uvedenou zprávu o pokroku v dosahování cílů týkajících se péče o děti Komise bude:

- sledovat opatření navazující na politiky členských států v této oblasti v rámci strategie růstu a zaměstnanosti, bude je podporovat srovnatelnými a aktuálními statistikami a v případě potřeby navrhne doporučení pro země, v nichž je provádění nedostatečné,
- analyzovat vývoj služeb péče o děti a jejich specifický přínos k rovnosti žen a mužů, zejména ve výroční zprávě o rovnosti mezi ženami a muži, kterou předloží vždy na jarním zasedání Evropské rady,
- podporovat výměnu osvědčených postupů v této oblasti a stimulovat průzkum týkající se pracovních míst v sektoru péče o děti,
- podporovat vývoj cenově dostupných a kvalitních služeb péče o děti, mimo jiné plným využitím potenciálu politiky soudržnosti EU, ve spolupráci se všemi zúčastněnými stranami (členskými státy a sociálními partnery).

3.4 Další opatření

Jak je uvedeno v oddílu 2, s politikami v oblasti sladění pracovního a soukromého života přímo souvisí řada dalších cílů. Například v oblasti demografické obnovy podpoří diskusi a

výměnu zkušeností o otázkách sladění pracovního a soukromého života zřízení skupiny odborníků na demografické otázky a evropské aliance pro rodiny.

Opatření v oblasti sladění pracovního a soukromého života se budou nicméně i nadále soustředit hlavně na rovnost žen a mužů, protože efektivní sladění pracovního a soukromého života je předpokladem pro stejnou ekonomickou nezávislost, první prioritu Plánu pro dosažení rovného postavení žen a mužů. Komise v současnosti připravuje zprávu za první polovinu období o provádění tohoto plánu. Dva pracovní programy pro tento plán na roky 2007 a 2008²⁵ jasně ukazují, že Komise dosahuje při provádění opatření stanovených v tomto plánu uspokojivého pokroku, ale že je zapotřebí větší zapojení všech dotčených stran, aby byla rovnost žen a mužů účinněji zohledňována v sociálních a ekonomických politikách.

Pro větší informovanost o politikách v oblasti sladění pracovního a soukromého života a analytických nástrojích pro jejich posuzování Komise bude:

- podporovat výměnu a šíření osvědčených postupů mezi členskými státy, přičemž v roce 2008 se zaměří na zajišťování péče o děti a na opatření, která mají řešit nerovnováhu mezi ženami a muži ve využívání dovolené z rodinných důvodů,
- usilovat o to, aby členské státy a další aktéři využívali manuálů vypracovaných Komisí v letech 2007 a 2008, které se týkají zohledňování aspektu rovnosti žen a mužů v oblasti zaměstnání, sociálního začleňování a politik sociální ochrany²⁶,
- nadále ve spolupráci s členskými státy rozvíjet společnou celoevropskou základnu pro získávání včasných, srovnatelných a relevantních statistik o sladění pracovního a soukromého a rodinného života, zejména pokud jde o péči o děti, pružnou úpravu pracovní doby a využití dovolené z rodinných důvodů.

Kromě toho bude politika soudržnosti EU (zejména prostřednictvím Evropského sociálního fondu) pokračovat ve spolufinancování iniciativ na celostátní a místní úrovni, například poskytováním podpory na služby péče o děti a další závislé rodinné příslušníky, vzdělávání a získávání kvalifikací pečovatелů a podpory zaměstnavatelům, kteří umožňují svým zaměstnancům přerušit zaměstnání a poskytují péči o děti a další služby podporující rodinu.

4. ZÁVĚR

Komise se domnívá, že větší podpora opatření v oblasti sladění pracovního a soukromého života poskytne mužům a ženám více možností, jak vyvážit pracovní a soukromou stránku svého života, a také přispěje k dosažení hlavních cílů politik Evropské unie, zejména v oblasti růstu a zaměstnanosti, sociálního začleňování zranitelných skupin a rovnosti žen a mužů.

Zdokonalení a modernizace evropského regulačního rámce, které by mělo být dosaženo návrhy doprovázejícími toto sdělení, a jednání zahájená sociálními partnery umožní ženám dosáhnout větší ekonomické nezávislosti a podpoří muže v tom, aby hráli větší úlohu v rodinném životě. Opatření na úrovni Společenství, které stanoví minimální povinnosti pro lepší sladění pracovního, soukromého a rodinného života, je nezbytné a vhodné, aby byl splněn úkol Společenství dosáhnout rovnosti žen a mužů a cíle Lisabonské strategie.

²⁵ SEK(2007) 537 a SEK(2008) 338.

²⁶ http://ec.europa.eu/employment_social/gender_equality/gender_mainstreaming/tools_en.html.

Hlavní odpovědnost za vývoj a propagaci opatření v oblasti sladění pracovního a soukromého života mají členské státy. Komise je proto vyzývá, aby zajistily, že tato opatření budou provedena způsobem, který poskytne ženám a mužům reálné možnosti. Komise zejména vyzývá členské státy, aby učinily kroky nezbytné k dohnání výrazného zpoždění v plnění cílů, které si samy stanovily v oblasti zajištění péče o děti.